

Kulturförvaltningen

Plan

Policy

Handlingsplan

Rutin

Instruktion

Riktlinje

Biblioteksplan 2026–2028

Dokumenttyp Plan	Dokument-ID Kn/2025:41	Datum för beslut 2025-12-18	Version 1.0
Beslutsinstans Kommunfullmäktige	Dokumentansvarig Kulturchef	Ansvarig för uppföljning Bibliotekschef	Reviderad
Dokumentet gäller Kommunövergripande			

Innehåll

I	Bakgrund och syfte	3
1.1	Omfattning och ansvar.....	3
1.2	Vision för folkbiblioteksverksamheten i Kristinehamns kommun.....	3
2	Nulägesinventering	4
3	Fokusområden under planperioden.....	5
3.1	Läsfrämjande	5
3.2	Medie- och informationskunnighet (MIK).....	5
3.3	Samverkan.....	6
4	Referenser.....	7
5	Bilagor.....	7
5.1	Skolbiblioteksplan Bilaga I	7

I Bakgrund och syfte

I enlighet med Bibliotekslagen (SFS 2013:801) ska kommuner anta en biblioteksplan för sin verksamhet på biblioteksområdet. Biblioteksplanen är ett långsiktigt strategiskt dokument som beskriver hur Kristinehamns kommun arbetar med biblioteksfrågor och vilken inriktning verksamheten och dess utveckling ska ha.

Bibliotekslagen fastslår att folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov. Medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet. Läsning och tillgång till litteratur ska främjas. Enligt Bibliotekslagen ska barn och unga, personer med funktionsnedsättning, nationella minoriteter och personer med annat modersmål än svenska särskilt prioriteras.

Kristinehamns bibliotek ska också särskilt verka för att kommunens strategiska mål uppnås:

- Jämlik och jämställd välfärd och samhällsservice
- Goda uppväxtvillkor för ett framtida självständigt liv
- Barn och unga lyckas i skolan
- En trygg och nära plats att bo, leva och besöka
- Livskraftigt näringsliv för lokal och regional tillväxt
- Minskat klimatavtryck och progressiv kraft i grön omställning

I.1 Omfattning och ansvar

I Kristinehamns kommun ansvarar kulturnämnden för folkbiblioteksverksamheten och skolnämnden ansvarar för skolbiblioteksverksamheten. För skolbiblioteken finns en särskild skolbiblioteksplan (Dnr. Skn/2025:62), se bilaga. Respektive nämnd är ansvariga för genomförande och uppföljning av biblioteksplanerna.

Föreliggande biblioteksplan gäller för folkbiblioteksverksamheten under perioden 2026-2028. Revidering av biblioteksplanen ska ske inför 2027.

I.2 Vision för folkbiblioteksverksamheten i Kristinehamns kommun

Kristinehamns bibliotek ska vara en tillgänglig mötesplats som främjar lärande, kreativitet och kulturell utveckling för alla invånare i kommunen. Genom ett brett och varierat utbud av medier, digitala resurser och program ska vi stärka medie- och informationskunnigheten och uppmuntra till läsning. Biblioteket ska också vara en plats för reflektion, dialog och gemenskap. Vi ska verka för att alla har tillgång till den information och de verktyg de behöver för att delta aktivt i samhällslivet och forma en hållbar framtid. Kristinehamns bibliotek ska vara både en fysisk och digital resurs som stödjer lärande, personlig utveckling och samhällsengagemang.

2 Nulägesinventering

Folkbiblioteksverksamheten i Kristinehamns kommun består av ett bibliotek och en bokbuss. När begreppet bibliotek och används i texten omfattar det både bibliotek och bokbuss.

Att tillgängliggöra medier i olika former, att främja läsning samt att bidra till ökad digital delaktighet är grunden i verksamheten. Biblioteket är en demokratisk mötesplats som värnar tryckfriheten och yttrandefriheten, lyfter samhällets mångfald och bidrar till det livslånga lärandet.

Biblioteket samverkar med övriga bibliotek i länet genom Bibliotek Värmland. Biblioteken delar biblioteksdatasystem och webbplattform samt tillhandahåller transporter av medier mellan länets bibliotek. Syftet med Bibliotek Värmland är att kunna ge en mer likvärdig och hållbar biblioteksservice till de deltagande kommunernas invånare.

Biblioteket lånar ut medier i olika former, tillhandahåller dagstidningar samt ger tillgång till publika datorer och trådlöst nätverk. Det finns möjlighet att skriva ut, kopiera och skanna dokument. För personer som på grund av rörelsehinder, långvarig sjukdom eller annan funktionsnedsättning inte kan ta sig till biblioteket erbjuds tjänsten Boken kommer. Biblioteket anordnar också regelbundet aktiviteter och evenemang för alla åldrar.

Bokbussen kör på landsbygden och ökar på så sätt tillgängligheten för personer som bor långt från biblioteket. Bokbussen erbjuder även service till kommunens förskolor och vissa skolor utanför tätorten.

3 Fokusområden under planperioden

Följande fokusområden kommer att prioriteras under denna planperiod: läsfrämjande, medie- och informationskunnighet (MIK), samt samverkan.

Läsning är en grundläggande färdighet som öppnar dörrar till nya idéer, kunskaper och möjligheter. Kristinehamns bibliotek ska arbeta aktivt för att främja läslust och läskunnighet hos alla åldersgrupper, från barn och unga till vuxna.

I en värld som blir alltmer digitaliserad och informationsintensiv är det avgörande att alla invånare har de färdigheter som krävs för att kunna hitta, värdera, använda och skapa information på ett ansvarsfullt och effektivt sätt. Kristinehamns bibliotek ska verka för att stärka medie- och informationskunnigheten i kommunen.

Genom samverkan med olika aktörer kan biblioteket skapa inkluderande mötesplatser som främjar demokratin och som bidrar till att kommunens strategiska mål uppnås.

Specifika insatser och aktiviteter kopplade till fokusområdena tas upp i kulturnämndens verksamhetsplan och följs upp årligen.

3.1 Läsfrämjande

Läskunnigheten har visat på en nedåtgående trend de senaste åren. Detta kan få långsiktiga konsekvenser för både individens personliga utveckling och för samhället som helhet. En god läskunnighet är en viktig grund för att kunna ta del av utbildning, arbetsliv och samhällsliv på ett effektivt sätt.

Kristinehamns bibliotek erbjuder fritidsaktiviteter för barn och unga med ett tydligt läsfrämjande fokus. Speciellt viktigt är att arbeta med uppsökande verksamhet för att nå de barn och unga som inte själva besöker biblioteket.

Läsfrämjande aktiviteter och ett bra utbud av media är också viktigt för bibliotekets övriga målgrupper. Aktiviteter som föreläsningar, författarbesök och bokcirkel i bibliotekets regi bidrar till måluppfyllelsen.

3.2 Medie- och informationskunnighet (MIK)

Medie- och informationskunnighet (MIK) lanserades som begrepp av Unesco redan 2011. MIK omfattar kunskaper som behövs för att hantera och förstå medier och information och har ett demokratiperspektiv. Kunskap i MIK behövs för att kunna tillgodogöra sig kunskap och information och för att delta i samhället.

Kristinehamns bibliotek ska arbeta med medie- och informationskunnighet (MIK) för att stödja individer i att utveckla de färdigheter som krävs för att navigera, förstå och kritiskt granska information i en alltmer komplex och digitaliserad värld.

3.3 Samverkan

Genom samverkan med andra kan biblioteket stärka sitt uppdrag och samtidigt bidra till att kommunens strategiska mål uppnås. Samverkan sker både lokalt och regionalt. Mellan biblioteket och dess användare, mellan biblioteket och andra kommunala verksamheter, mellan biblioteket och de andra biblioteken i Bibliotek Värmland-samarbetet, mellan biblioteket och olika aktörer inom civilsamhället.

Under denna planperiod ska samverkan mellan folkbiblioteket och skolbiblioteken i Kristinehamns kommun särskilt prioriteras. Rutiner för samverkan ska ses över och implementeras. Folkbiblioteket och skolbiblioteken har gemensamt ansvar att främja barns läslust och informationsinhämtning och ska samverka för att uppnå synergieffekter. På folkbiblioteket är det fritidsläsandet som står i fokus. Skolbiblioteken är en del av den pedagogiska verksamheten inom skolan.

4 Referenser

Bibliotekslag (SFS 2013:801). Kulturdepartementet.
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/bibliotekslag-2013801_sfs-2013-801/

Kristinehamns kommun (januari 2025), *Mål och styrning*,
<https://www.kristinehamn.se/kommun-och-politik/ekonomi-och-budget/mal-och-styrning/> (2025-08-27)

Svenska Unesco-rådet (juni 2024), *Medie- och informationskunnighet*,
<https://unesco.se/kommunikation/medieutveckling-och-kapacitetsbyggande/medie-och-informationskunnighet/>

5 Bilagor

5.1 Skolbiblioteksplan

Skolbiblioteksplan (Skn/2025:62)

Bilaga I

Kristinehamns
kommun

Skolbiblioteksplan

Dokumenttyp Plan	Dokument-ID Skn/2025:62	Datum för beslut 2025-04-10	Version
Beslutsinstans Skolnämnden	Dokumentansvarig Verksamhetsutvecklare undervisning	Ansvarig för uppföljning Verksamhetsutvecklare undervisning	Reviderad
Dokumentet gäller Skolbibliotek			

Inledning

Med Skolbibliotek avses en samlad, gemensam och ordnad verksamhet med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga och digitala medier som ställs till lärarnas och elevernas förfogande för att användas som en resurs i undervisningen. Utöver de ändamål som anges i bibliotekslagen (2013:801) ska ett skolbibliotek främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet. Vidare ska varje huvudman i en biblioteksplan bland annat precisera hur ändamålet med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås.

Elever i förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan ska som huvudregel ha tillgång till ett skolbibliotek på den egna skolenheten. På skolenheterna i Kristinehamn finns idag bibliotek i varierande storlek och med varierande utbud. På några enheter fungerar folkbibliotekets bokbuss som ett komplement till det egna skolbiblioteket. Om det finns särskilda skäl, kan skolbiblioteket i stället få tillhandahållas på en annan skolenhet eller på ett folkbibliotek. Elever på Strandskolan använder skolbiblioteket på Stenstalidskolan.

Skolbiblioteken ska vara bemannade i sådan utsträckning att ändamålen med skolbibliotek uppnås. Varje huvudman ska sträva efter att för skolbiblioteksverksamheten anställa personal som i första hand har en examen från en högskoleutbildning inom biblioteks- och informationsvetenskap eller i andra hand en examen från en annan relevant högskoleutbildning. I Kristinehamn arbetar en heltidsanställd skolbiblioteksansvarig på varje grundskoleområde samt en heltidsanställd skolbibliotekarie på gymnasieskolan.

Skolbiblioteken i Kristinehamn

Skolbiblioteksplanens syfte är att fungera som ett stöd för den enskilda skolans utveckling av en målinriktad, kvalitativ och likvärdig skolbiblioteksverksamhet. Föreliggande skolbiblioteksplan gäller för skolbiblioteksverksamheten under perioden 250701-261231.

Litteratur är en källa till glädje, samtal och reflektion. Att kunna läsa, skriva, göra sin röst hörd och ha tillgång till information är demokratiska rättigheter. Barn och unga behöver kunna omvandla information till kunskap för att bli delaktiga i ett demokratiskt samhälle. En väl fungerande skolbiblioteksverksamhet är en integrerad del av den pedagogiska verksamheten och fungerar både som en resurs och en drivkraft i skolans arbete med läsutveckling och MIK-frågor. Den stärker elevers utbildning och bidrar till att kompensera för elevers olika förutsättningar. Skolbiblioteket möjliggör genom skolbibliotekarien en lugn och trygg plats för studier, samtal och möten mellan elever där alla är inkluderade och delaktiga. En väl fungerande skolbiblioteksverksamhet är en plattform för elevernas utveckling till demokratiska medborgare och bidrar till uppfyllelsen av skolans demokratiska och kompensatoriska uppdrag. Skolbiblioteket fungerar även som en bro till kultur, litteratur och bildning i vidare bemärkelse.

Skolbiblioteksverksamheten ska arbeta för att:

- via rektorns ansvar säkerställa att skolbiblioteket används i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens genom planerade aktiviteter i skolenhetens systematiska kvalitetsarbete
- fortsätta utveckla skolbiblioteket från boksamling till pedagogisk verksamhet
- bidra till alla elevers kunskapsinhämtning
- främja läsning
- främja medie- och informationskunnighet
- ge särskild uppmärksamhet åt prioriterade grupper, exempelvis flerspråkiga elever och elever med funktionsnedsättning

- elever ska oavsett kön, etnisk tillhörighet, ålder, funktionsnedsättning eller sexuell identitet ha samma tillgång till service och vägledning. Likaså ska de ha samma möjlighet att låna litteratur där de kan identifiera sig med huvudpersonerna och hitta förebilder, samt litteratur som behandlar frågor kring identitet och jämställdhet
- verka för fri åsiktsbildning och demokratiska värderingar